İran'da gösteriler yayılıyor ama ne oranda gelişecekleri, ne gibi değişikliklere yol açacakları tahmin edilmesi zor bir soru olarak ortada duruyor. İranlı değişik sosyalist örgütlerin yaptıkları açıklamalar da soruya açıklık getirmiyor, genel geçer belirlemeler yapıyorlar.

Gösterilerin önemli sloganlarından bir tanesi, "Suriye'ye değil, İran'a bak"tır. Suriye'de Esad rejimi İran'ın kara ve Rusya Federasyonu'nun da hava desteğiyle ayakta durabiliyor. Lübnan'dan gelen Hizbullah askerleri de bulunuyor ama bunu da İran'ın askeri varlığı çerçevesinde değerlendirmek gerekir. İran, Suriye'deki savaşta çok sayıda asker kaybetti, içlerinde birkaç tane de general bulunuyor. Bu kayıplar İran ordusunun İslam Devleti ile çarpışmalarda açık olarak zorlandığını gösterir. Suriye ve ardından Yemen'e yapılan bu büyük yatırımın faturası da İran halkına çıkıyor. Bunun farkında olmak, halkın –en azından bir bölümünün- bizdeki gibi hamasetle gözünün boyanamadığını gösterir.

Farslar Türklerden çok daha uzun bir devlet geleneğine sahipler. Milattan önce 300'lü yıllarda Farslar bütün Anadolu'nun yanı sıra bugünkü Yunanistan'ı da işgal etmişlerdi. Biz Osmanlı'ya döneceksek, İran da pekala eski imparatorluk günlerine dönmeye kalkabilir. Aslında herkes bir yerlere dönmeye kalkabilir. Anadolu'nun bir bölümü yıllarca Helenlerin egemenliği altında kaldı. İskender, İran imparatoru Darius'u yendikten sonra Hindistan'a kadar gitti. Amacı o zaman bilinen dünyanın sonuna kadar gitmekti ama hem askerleri istemediler hem de Hindistan'da savaş aracı olarak karşılaştıkları filler karşısında şaşırdılar.

İskender Mısır'ı da fethetmişti. Bu ülkedeki İskenderiye kenti adını genellikle Büyük İskender olarak anılan İskender'den alır.

İran doğal kaynaklar bakımından dünyanın sayılı ülkelerinden bir tanesidir. Zengin petrol ve doğal gaz rezervleri vardır. Normal olarak böyle bir ülkenin yoksulluğu tanımaması gerekir ama gerçek böyle değildir. Ülkede yaygın yoksulluk ve büyük gelir eşitsizliğinin yanı sıra İslami dikta rejimi vardır. Uyuşturucu kullanımı sözde yasaktır ama gerçekte yaygındır. Fuhuş yasaktır ama İslam her şeyde olduğu gibi bunun da çaresini bulmuştur: erkekle hayat kadını arasında birkaç saatlik nikah kıyılır ve böylece de fuhuş ortadan kalkmış olur!

Ortadoğu'daki bütün devletler yayılmacıdır ama bunların önde gelen iki tanesi Türkiye ve İran'dır. Türkiye yayılmacılığında ekonomik faktörü de kullanır ve gittiği her yere en azından kendi inşaat şirketlerini sokarken, İran için bu durum söz konusu değildir. Başka bir deyişle yayılmacılık İran için daha masraflı olmaktadır.

Türkiye'de çok sayıda İranlı mülteci bulunuyor. Bunlar zamanla topluma karışmışlardır, İranlı olduklarını çıkarmak zordur. Sayıları bilinmiyor ama bir-iki milyon kadar denilirse yanlış belirleme yapılmış olunmaz.

"Suriye'ye değil İran'a bak" sloganı İran halkının en azından bir bölümünün yayılmacılığın faturasının halka çıktığının bilincinde olduğunu ve hamaset edebiyatının bu bilinci örtemediğini gösterir. Beklenebileceği üzere İran yönetimi göstericiler arasında yabancı ajanların bulunduğu haberini yayıyor. Suriye'deki iç savaşın da yabancı müdahalesiyle başladığı iddiasında bulunulurdu. Bu anlayışa göre halk Ortadoğu'da rejime karşı ayaklanmaz, mutlaka yabancılar kışkırtmıştır, ABD'nin oyunu vardır!

Hatırlayacaksınız, Arap Baharı olarak bilinen ve ülkeden ülkeye yayılan gösterilerle ilgili olarak da aynı belirleme yapılmıştı. Eh yani, orada böyle deniliyorsa, bizdeki Gezi eylemleri için de neden "dış güçlerin işi" denilmesin?

İsrail eskiden beri Kürdistan'ın kurulmasını destekler ve buradan muhtemel Kürdistan'ın zorunlu olarak emperyalizmin kuklası olacağını sonucunu çıkarmak da gerçekten büyük bir zeka işidir!

Ortadoğu'da yayılmacılığı, devletlerin etki alanlarını genişletmesini incelediğinizde öncelikle iki devlet üzerinde durulması gerekir: Türkiye ve İran. Bu ikisi birbirinin rakibidir. Siyasilerin karşılıklı olarak üst düzeyde ağırlanması, karşılıklı dostluk mesajları bu gerçeği değiştirmez.

Ortadoğu'daki gelişmeleri değerlendirirken yapılan en büyük yanlış, görüntüye kanmak ve geçiciden hareketle sürekli sonuçlar çıkarmaktır. Esas olarak sürekli değişen günlük görüntüleri değil, alttaki sürekli çizgiyi görmek gerekir. Üsttekine bakarsanız yaptığınız analizlerin ömrü haftalık bile olmaz; aşağıdaki sürekliliği görmek gerekir.

Bulunduğumuz bölgede iki ülkenin tarihinin iyi bilinmesi gerekiyor: Rusya Federasyonu ve İran. Buna Suudi Arabistan ve başka ülkeleri de ekleyebilirsiniz ama öncelik bu iki ülkededir.